

# NOVA PRAVE

licejska knjižnica  
Iana - Strossmayerjeva ul. 1

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče št. 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 3 din. na mesec. — Posamezna številka stane 75 para. — po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

## Vprašanja in odgovori.

### 1. Vprašanje: Kje je lista klerikalne SLS?

Odgovor: Skriva se pod krinko „Zveze delovnega ljudstva“.

### 2. Vprašanje: Kje je lista komunistov?

Odgovor: Je ni. Komunisti so postali le priganjači klerikalne liste SLS.

### 3. Vprašanje: Kdo so levi in desni elementi SLS?

Odgovor: Levi elementi SLS (Krščanski socijalci): dr. Korošec, Gostinčar, Kregar, dr. Rožič, dr. Brejc, prof. Remec, K. Pollak, dr. Stanovnik, Gosar, Brodar, Moškerc, Kremžar in škof Jeglič. (Po poročilu „Slovenca“ z dne 15. in 16. X. so vsi sami krščanski socijalci ali levi elementi.) Desni elementi SLS: dr. Korošec, Gostinčar, Gosar, Brodar, dr. Stanovnik, (vsi poslanci SLS), dr. Brejc, prof. Remec, K. Pollak, Moškerc, Kremžar. Njihovo glasilo je „Slovenec“, ki je tudi glasilo „Zveze delovnega ljudstva“, in katerega urednika sta leva elementa Moškerc in Kremžar, ki pa sta v slučaju potrebe obenem tudi desna elementa.

### 4. Vprašanje: Kje so levi in desni elementi SLS?

Odgovor: Za eno mizo vedno sede, kadar kot vladni možje dušijo delavske stavke s pomočjo pušk in bajonetov in kadar nastopajo kot „Zveza delovnega ljudstva“.

## Naš boj.

Ljubljana, dne 17. nov. 1922.

Narodno-socialistična stranka zastopa že od vsega začetka stališče pozitivnega dela. Prepričana je, da socializem ni in ne sme biti fraza, ampak živ evangelij odrešenja vseh zatiranih in izkoriščanih. Za tem ciljem je usmerjena tudi politična taktika, ker ve, da boja razredno - zavednega delovnega ljudstva ni mogoče uspešno dobojevati kar na mah z nasilnimi sredstvi proti sedanji vladajoči kliku izkoriščevalcev. Politika katastrof je doživela v naši kmetijski državi popolen poraz. Izkazalo se je, da je politika pozitivnega dela, politika delavskega napredka od stopnje do stopnje danes edina možna in priporočljiva politika delavskega razreda. To priznavajo danes nele reformni socijalisti, marveč celo komunisti so se sprijaznili z metodo pozitivnega dela. K temu jih je prisilil odpor delavstva proti večni negaciji in razdiranju obstoječega, ker treznejše delavstvo uvideva, da v sedanjem gospodarskem redu je marsikaj, od česar ima koristi tudi delavski razred.

Narodno-socialistična stranka izpoveduje torej načelo evolucije, načelo napredka in razvoja v razrednem boju. *Napačno pa bi bilo misliti, da to njeno načelo izključuje revolucijo. Narodni socijalisti so aktivno sodelovali v naši narodni revoluciji l. 1918, in se ravno tako ne bodo umikali socijalistični revoluciji, ako se izkaže neizogibna.* Toda revolucija nam zaradi tega ne more biti načelo, ker je to le ultima ratio, skrajni slučaj. Naše načelo je in ostane razvoj in pozitivno delo v smeri splošnega napredka delovnega razreda, da se povspne na ono stopnjo gospodarske, politične in moralne moči, ko se bodo mogli uresničiti vsi njegovi socijalistični ideali.

Mi smo se iz ruske revolucije tudi nekaj pozitivnega naučili. Danes vemo, da revolucija, tudi če se posreči, — ker lahko se tudi ponesreči, kakor na Ogerskem — še ne pomeni zmage proletarijata nad sedanjim kapitalist. družabnim redom. Revolucija mora biti plodna, pozitivna. Revolucija mora postaviti na mesto obstoječega slabega in krivičnega družabnega reda, nekaj boljšega. Zato pa ne zadostujejo samo socijalistične teorije. Treba je predvsem ljudi in sicer zelo sposobnih ljudi, ki bodo zamogli voditi boljšo gospodarsko produkcijo, kakor je sedanja. Tega pa ruska revolucija ni zmoгла. Voditelji ruske revolucije so to odkrito priznali.

Mi se moramo na družabni prevrat bolje pripravljati. Treba je tudi v tem oziru pozitivnega, ustvarjajočega dela. Vse oblike gospodarskega proizvodnje moramo poprej preizkusiti in ugotoviti je treba, katere oblike so najprikladnejše za naše delavstvo. Ni dovolj, da

se o komunizmu in socializmu samo govori. Ne, poskusiti je treba komunizem med delavstvom v praksi in študirati njegove pogoje in posledice.

Ne govorite samo o sovjetih, upeljite jih najprej med komunističnim delavstvom, ki take sovjete hoče, da jih do dobra spozna!

Narodna socialistična stranka ničesar ne odklanja, kar se izkaže kot koristno delavskemu razredu, ne odobrava pa metode katastrof, ker ve, da vsaka katastrofalna politika je dvorezen meč, pod katerim lahko pade ta, ki se ž njim vojskuje. Usoda italijanskega, ogrskega in končno tudi jugoslovanskega proletarijata nam je svarilen zgled.

Naš boj je težak. Zato je treba tim trdnjših in značajnejših mož, ki ne padajo iz enega ekstrema v drug ekstrem, kakor naši komunistični voditelji, ki so se po prvi katastrofi zvezali z reakcionarci, ki so naše prvo delavsko gibanje v Jugoslaviji krvavo potlačili. —

## Nepravilno porabljen denar.

V narodni skupščini se je vršila važna seja, na kateri se je dovolilo vladi 3 milijarde 200 tisoč kron vojnih kreditov. Orižentsko, oziroma turško vprašanje se je tako poostrižilo, da mora biti tudi naša država pripravljena na vse slučaje. In v svrhu teh priprav je zahtevalo naše vojno poveljstvo zgoraj navedeno svoto.

Še pred kratkim je naša vlada izjavila, ko se je šlo za izboljšanje dohodkov državnih nastavlencev, da nima denarja. Ne malo smo torej osupnili, ko je vlada za vojaške potrebe dobila čez noč potrebna sredstva. Tu se vidi, da je, ako se hoče pomagati, mogoče dobiti tako potrebna denarna sredstva. In ako bi hoteli radikalni in demokrati državnim nameščencem pomagati, bi bili to že davno lahko storili. Ker niso, je to dokaz, da nočejo.

Reklo se bo, da je denar za obrambo domovine neobhodno potreben in da se v to svrhu morajo dovoliti potrebne svote. Nočemo oporekati. Toda drugo vprašanje je, ali se porablja v vojaške svote dovoljene svote res edino za varstvo domovine. Danes, po svetovni vojni, moramo tudi mi, nevojaški strokovnjaki soditi o potrebah, ki jih zahteva obramba domovine. Pred nami se je odigrala svetovna vojna in videli smo na lastne oči, da je vojaštvo za vojno sicer glavna stvar, toda še davno ne vse. Danes prav gotovo podleže najboljša vojska, ako ji manjka vse drugo. In mi se čudimo, da vsega tega naši merodajni vojaški krogi ne vidijo. Kaj nam pomaga naša še tako izborna vojska, ko so pa glavna pomožna sredstva

takorekoč v razsulu. Da o vsesplošni ljudski nezadovoljnosti, ki je za resne slučaje, gotovo eden najglavnejših faktorjev, niti ne govorimo, je nam treba pogledati samo na tehnična pomožna sredstva.

Naše železnice, glavna opora vojaške sile, so takorekoč uničene. Kako si vendar kdo predstavlja obrambo države brez tega najvažnejšega faktorja v slučaju vojne. Naše železnice danes niso zmožne prevažati niti vojaštva, kaj šele da bi ob enem zadostile tudi drugim življenjskim potrebam. Ako bi prišlo danes pri nas do resnega vojnega slučaja, nam povzročijo naše razpadajoče železnice v prvih dneh mobilizacije naravnost strahovito katastrofo. Ne le, da bodo trpeli vojaški transporti, ampak v onih delih, kjer ni dovolj živeža, bo nastala v kratkem času naravnost strahovita lakota, ker bo prenehal vsak dovoz. Že danes, v mirnem času, naše železnice ne morejo redno prevažati živeža, že danes traja transport iz Banata v Slovenijo 4 do 6 tednov. Kaj bi bilo šele, če bi nastopil vojni promet.

Kakor železnice, je v razsulu državna uprava. Kako si naj predstavljajo naši državniki, stopiti s takim upravnim aparatom, kakor so ga ustvarili, v vojne razmere. Prve dneve mobilizacije se sesede vse in anarhija je gotova. Vspricho takega položaja se nam zdi naravnost smešno, dovoljevati kredite vojaštvu v obrambo domovine. Denar, ki se dovoljuje pod takimi razmerami, je naravnost proč vržen. Da je prišlo tako daleč, niso krivi naši vojaški krogi, krivda leži na naših državnikih in politikih. V štirih letih so privredli s svojim strankarstvom in s svojo nezmožnostjo državo tako daleč, da je resnično ogrožen njen obstoj. Narod bo šele polagoma spoznal, kaj so mu skuhalo naši demokrati in radikalni.

Denar, ki se je tako radevoljno dovolil vojaštvu, bi bil vse drugače plodonosno naložen, ako bi se ž njim zadovoljilo drž. nameščence in uredilo železniški promet. S tem bi domovina pridobila na odporni sili neizmerno več, kakor pa če bi se dajalo za vojaške priprave še tako visoke svote, ki so vsaj do tega časa, dokler država v notranjosti ne bo urejena, enostavno v vodo vržene. V Bulgariji in Grčiji so že postavili nezmožne in koruptne ministre pred vojno sodišče. Upamo, da ni več daleč čas, ko bo tudi naš narod energično zahteval, da se morajo obtožiti oni ministri, ki tako gospodarijo z državo in njenim imetjem, ki je imovina vseh državljanov.

## Politične vesti.

### Politične slike.

»Jugoslavija« prinaša pod naslovom »Politične slike iz polpreteklega časa« na podlagi citatov iz komunističnega »Rdečega Praporja«, iz socijaldemokratskega »Napreja« in iz klerikalnega »Slovenca« sestavljene sledeče zanimive slike:

Prva slika. Dr. Lemež-Fabjančičev »Rdeči Prapor« 1920: »Hinavščina«. (Volilni oklic slovenske ljudske stranke.) »Slovenec« od 26. okt. je prinesel oklic pod mogočnim naslovom »Slovensko ljudstvo«, kjer se prilizuje v enaki meri vsem družabnim slojem v Sloveniji, revnim in bogatim, njihovo srce in žep je na strani bogatih, njihove prazne besede pa so na strani revnih, ki so večina volilcev, kajti te je treba pridobiti, da bodo 28. novembra (in seveda tudi 3. decembra t. l. Op. ured.) volili klerikalce, potem pa se jih vrže za plot, kakor vedno.« (»Rdeči Prapor« z dne 30. oktobra 1920.)

»Njihov volilni oklic je napisan tako (kakor komunalni program klerikalne Zveze delovnega ljudstva, Op. ur.), kakor da naši klerikalci ne bi bili sedeli cel čas, odkar se je ustanovilo kraljestvo SHS, v parlamentu, v beograjsko-ljubljanski vladi, kakor da ne bi bili soodgovorni za vse neštevilne zločine, ki so se zgodili nad našim ljudstvom.« (»Rdeči Prapor« 30. oktobra 1920.)

»Ti ljudje imajo drzno čelo, da vpijejo nad valutno preuredbo, draginjo, davki, carino, militarizmom, polomom na Koroškem, zatiranje kmeta in delavca, na vse nepregledne grozote, katere so oni sami skupaj z drugimi meščanskimi strankami zakrivali.« (»Rdeči Prapor« 30. oktobra 1920.)

»Ubogi naš kmet, ubogi delavec, če bo še enkrat sedel na klerikalni lim, ki je podoben medu, v resnici pa ni nič drugega, kakor lim za muhe, ki na njem žalostno poginejo.« (»Rdeči Prapor«, 30. X. 1920.)

»Klerikalci so z liberalci 2 leti vladali nad državo. Ničesar se ni zgodilo brez njihove vednosti in volje, (tudi streljanje na Zaloški cesti ne. Op. ur.), sedaj pa vpijejo: Primite tatu!«

Tako je pisalo komunistično glasilo »Rdeči Prapor« leta 1920. To je bilo torej takrat, ko komunistični voditelji še niso bili »obriti« — da se poslužimo izraza »Slovenca« z dne 28. aprila 1920 — in ko še niso nosili klerikalne tonzure, ki so jo slavnostno sprejeli na shodu v Unionu 28. oktobra 1922.

Druga slika. Dr. Peričevo glasilo »Naprej« leta 1920.

»Slovensko delavstvo ima danes veliko šolo za seboj, otrešiti se mora vsakega klerikalnega vpliva, ostati

enotno in složno» (Naprej» z dne 24. aprila 1920.)

»Klerikalna politika je danes vsakomur jasna. To je falotska politika brez načel, brez poštenja. Klerikalna vlada naj gre, zakaj ona je kriva vsega, zlasti sedanosti. To je tista politika, kakor pred vojno, in njena žrtev je bila pred vojno in danes slovenski proletarijat.« (»Naprej» 24. aprila 1920.)

Tretja slika. »Slovenec«, glasilo krščanskih socialcev, pod spretno redakcijo kandidatov Kremžarja in Moškercica, nam podaja naslednje slike:

»Dolžnost vlade je, da komunistični teror stre in protidržavnim hujskačem pod krinko komunizma da zaslužen lekcijo.« (»Slovenec« 18. aprila 1920.) (Tako se je tudi zgodilo 24. aprila dopoldne na Zaloški cesti. Op. uredn.)

»Domači oblastni organi pa naj imajo pazno oko na vse hujskače ki ne prestando v najbolj abotnimi lažmi skušajo delati v javnih lokalih med občinstvom nerazpoloženje zoper prometnega ministra, (ki je bil takrat dr. Korošec. Op. uredn.) (»Slovenec« z dne 18. IV. 1920.)

Četrta slika. Po dogodkih na Zaloški cesti. 13 mrtvih, 24 težkranjenih in 40 lahkranjenih.

»Stavkarski odbori zaprti. Komunistični terorizem je strt. Ljudstvo naj bode pomirjeno, tvornice in prodajalnice naj se povsod odpro.« (»Slovenec« z dne 24. IV. 1920.)

»Zločinci si zdaj perejo roke. — Ti ljudje, učenci gg. dr. Lemeža, Golouha, Žorge so zločinci. Njihovih rok se drži kri padlih žrtev. To niso bile žrtve delavske solidarnosti: srca, ki so zastala, roke, ki so odrevenele, trupla mladih mož, ležečih v mrtvašnici, vpijejo do neba: Proč z zločinci, zapeljivci ljudstva! Proč z brezvestnimi komunističnimi hujskači!« (»Slovenec« 25. IV. 1920.)

»Nič ne pomaga, če oblasti odstranijo par oseb, ki so s hujskanjem zavedle ljudi v nesrečo: brloge, kjer se označujejo odraščajoči mladini brezbožni nauki, kjer se krade in trga mladim vajencem in delavskim začetnikom iz src versko prepričanje — te brloge bi morali poiskati in zapreti. Knjižnice, časopise, ki širijo prevratne nauke in brezverstvo med mladi svet, te bi morali odstraniti in zapleniti.« (»Slovenec« 28. IV. 1920.)

#### Besede in dejanja.

1. Vstal je komunistični voditelj g. Fabjančič in je rekel tele besede (na shodu v Unionu dne 28. oktobra 1922): »Po prvih neuspešnih raznih stavkih ni konec ideje enotne fronte, ampak bolj kot kdaj prej je potrebna. Prava enotna fronta proletarijata, poučenega po grenkih izkušnjah (na Zaloški cesti 24. aprila 1920) se zdaj šele začneja...«

Dejanja pa kriče: Na shodu v Unionu se je proglasila 28. oktobra 1922 klerikalna lista s 13 klerikalci, 3 komunisti in 5 socialisti dr. Peričeve skupine, dočim so odklonili napreden socialističen blok z narodnimi socialisti in socialnimi demokrati, ki bi bila lahko ključevala vsaki reakciji meščanskih strank (SLS in JDS).

#### Pogreb baronice Večere.

(Konec.)

Ob 10. uri 30 min. ponoči smo prejeli obvestilo grofa Stockau-a, da pelje truplo preko Sattelbacha k Sv. Križu. Sporazumno z višjim komisarijem Vysloužilom je odšel komisar Gorup grofu Stockau-u naproti, da privedeta truplo skozi Sv. Križ brez vsake pozornosti, jaz sem pa z detektivom in grobokopom čakal na sprevod na cesti, ki vodi na pokopališče.

Dr. Auenthaler in dvorni tajnik Slatni sta se takoj po prihodu grofa Stockau-a in Aleksandra Baltazzi, ki sta truplo odpeljala na vozu na pokopališče, odpeljala v samostan.

Vsled neverjetno slabega vremena — viharja in dežja — se je vršila vožnja zelo počasi; vrh tega je bila pot tako oledenela, da je konjem venomer drselo. Radi tega smo dospeli na pokopališče šele o polnoči. Grof Stockau, Aleksander Baltazzi, baron Gorup in jaz smo takoj odnesli truplo v mrtvašnico, kjer smo je položili v že priprav-

2. Rekel je tudi: »Mednarodna reakcija zopet zmagovito dviguje glavo (pri teh besedah so vsi klerikalni kandidati dvignili svoje povešene glave. Op. uredn.), ona gre za tem, da današnji suženjski sistem izkoriščanja še poslabša in ohrani za dolgo, dolgo dobo let.«

Dejanja pa govore, da komunisti podpirajo črno reakcijo, ki je leta 1920 divjala nad razredno zavednim delavstvom. Klerikalna Zveza delovnega ljudstva je temu dokaz.

3. In g. Fabjančič je nadaljeval: »Kje tiči krivda, da je proletarijat zapadel v to obupno stanje? V razbitju proletarskih vrst, ker ni prišlo do mednarodne enotne fronte proletarijata.«

Dejanja pa pravijo, da so ravno komunisti razbili enotno fronto delavstva v Ljubljani. Pokazali so z dejanji, da enotne fronte niti v Ljubljani ne marajo, saj so s klerikalno zvezo razbili enotno fronto naprednega delavnega ljudstva.

Tako si torej nasprotujejo besede in dejanja klerikalnih komunistov.

#### Minimalni program klerikalne Zveze.

Baje zaradi minimalnega komunalnega programa so se zvezali komunistični voditelji s klerikalci, ki naj bi s pomočjo komunističnih glasov dobili v občinskem svetu ljubljanskem absolutno večino, in zaradi tega programa stoji »kot en mož ves razredno zavedni proletarijat v Ljubljani« za klerikalno listo. Tako venomer zatrjuje glasilo komunističnih voditeljev.

Minimalni komunistični program je bil tista Krpanova kobilica, ki so jo jahali klerikalni zavezniki. Toda zabredli so na Zaloško cesto, kjer se je zgazano kljuse ustavilo pred mrličmi razredno zavednega delavstva.

Sedaj jim je pa še to kljuse žalostno poginilo. »Jugoslovanska Zajednica« je namreč objavila te dni svoj socialen komunalni program, ki obsega vse to in še več kakor pa »minimalni program« klerikalne »Zveze del. ljudstva«. Danes lahko vsak zaslepljenec sprevidi, da se zaradi tega programa ni bilo treba zvezati s klerikalci, z ubijalci delavstva na Zaloški cesti. Delavstvo bo dobilo vse to, kar mu obljubljajo klerikalci, od Jugoslovanske Zajednice. V tej zajednici bi bili komunistični in zarjanski socialisti lahko ustvarili resnično enotno fronto razredno zavednega proletarijata, kar pa klerikalni krščanski socialisti niso in ne smejo biti, ker to jim brani njihovo katoliško prepričanje, ki jim ga narekuje reakcionarna papeška stolica, ki je socializem in komunizem proklela.

#### Razlika

med desnimi in levimi elementi SLS.

Socialistični in komunistični zavezniki klerikalcev pridigajo svojim sodrugom, kako velik razloček je baje »med krščanskimi socialisti in pa med onimi desnimi elementi v SLS, ki so odgovorni za Zaloško cesto...« No, recimo, da imajo klerikalni komunisti prav in da so za Zaloško cesto odgovorni le desni elementi v SLS, ne pa krščanski socialisti, ki so baje nekaj popolnoma drugega. Kdo pa so ti desni elementi SLS? Vsekako so to konser-

vativna politikujoča duhovščina z dr. Korošcem na čelu in pobožni milijonarji pod vodstvom Pollaka in dr. Brejca. Ali pa si ta gospoda res niso prav nič v političnem sorodstvu? Na to odgovarja sam Slovenec z dne 15. in 16. novembra 1922, ko poroča o občnem zboru SKSZ (slovenska krščanska-socialna zveza). Iz poročila je posneti, da so na tem občnem zboru imeli važno besedo tile gospodje: 1. Dr. Korošec, ki je kot železniški minister l. 1920 tiral železničarje v obupno stavko, ki jo je krščansko socialno delavstvo od vsega početka rušilo. Dr. Korošec je tudi izrecno poudarjal, da so si SLS in SKSZ v najtesnejšem sorodstvu.

2. Dr. J. Brejca, ki je bil ob času železničarske stavke l. 1920 deželni predsednik, ki je nagnal žandarje nad razredno zavedno delavstvo na Zaloški cesti.

3. Prof. B. Remec, ki je stal za časa stavke s svojimi nasveti takratnemu deželnemu predsedniku dr. Brejcu na strani.

4. Prvi predsednik SKSZ Karel Pollak, znani največji milijonar v Ljubljani.

5. Ljubljanski škof dr. A. Jeglič, ki je kot zastopnik cerkve nadzoroval ta občni zbor, da ne zaide v socialistične blodnje.

6. Večina kandidatov »Zveze delovnega ljudstva«.

Zares dična družba v kateri so se »desni elementi SLS, ki nosijo odgovornost za dogodke na Zaloški cesti«, zelo dobro počutili. Vršile so se navdušene napitnice na čast tem desnim elementom ravno zaradi neveljavih zaslug, ki so si jih stekli za delavstvo na Zaloški cesti. Pa naj še kdo reče, da ni bistvene razlike med levimi elementi SLS ali krščanskimi socialisti in desnimi elementi SLS!

Komunisti se ne vežejo z nobeno meščansko stranko?

Komunistične »Delavske Novice« (od 19. oktobra 1922) pišejo: »Ob enem s programom je bilo rečeno, da razredno zavedni proletarijat ne more stopati v noben blok s kako meščansko stranko.«

Kako se ujema to z dejstvom, da je en del komunistov stopil v volilni blok s klerikalno SLS, ki je ena najreakcionarnejših meščanskih strank, ki bo zadnja branila kapitalistično družbo?

#### Klerikalci nepoboljšljivi lažniki.

Lažljivost klerikalnega časopisja je prislovična. Izrazi kakor: lažnjivi ključek, lažeh kakor klerikalec itd., so primki za klerikalne lažnike ne le v Ljubljani, marveč po širni Sloveniji. Te sloveče naslove so si zaslužili klerikalci še za časa Štefetine žurnalistike. Njegovi nasledniki pa tudi za to skrbje, da klerikalci teh naslovov ne izgube. V sedanjih volilni borbi klerikalcem trda prede, zato so se zopet poprijeli svoje stare metode zavijanja in laži. Pri tem jim včasih grdo spodleti. Tako se je pred par dnevi zgodilo, ko so natočevali NSS in njegovega načelnika posl. Deržiča. Kar za eno celo leto so se zmotili, samo da bi ga spravili v zvezo z dogodki na Zaloški cesti. Mrtvi iz Zaloške ceste namreč strašijo po klerikalni »Zvezi delovnega ljudstva«.

kevi pokrili in zaprli. Seveda je naša pot na pokopališče ostala neopažena.

Vihar in deževje sta pogreb zelo ovirala. Oba že gori imenovana gospoda, komisar Gorup in jaz smo bili prisiljeni pomagati, ko so spuščali rakev v grob. Zemlja je bila vsa prepojena od dežja ter se je pod nogami naravnost udirala.

Ob poldesetih je bil pogrebni obred končan. Pri tem nas ni motila nobena tuja oseba.

Zagrebavanje je nadzoroval komisar Gorup osebno; ko je bilo tudi to delo dovršeno, smo odposlali končno brzojavko o izvršitvi našega naloga. Pred odhodom iz samostana, od koder smo odpotovali ob pol 11. uri, smo izrekli prečastitemu opatu in samostanskemu komorniku našo najiskrenejšo zahvalo za storjeno važno uslugo in njihovo gostoljubnost.

Gori omenjena dvorna funkcionarja sta odšla ob 7. uri, okrajni glavar Oser in dodeljeni mu uradnik ob pol devetih, grof Stockau in Aleksander Baltazzi sta zapustila Sv. Križ ob 10.

Strah jih je teh 13 mrtvih, ki jih imajo na vesti, zato bi jih radi zvalili na ramena narodno-socialistični stranki, ki je takrat še sploh ni bilo. »Jugoslavija« je Slovenčevim ljudem s točnimi ugotovitvami takratnih okolištin popolnoma zmešala strune. Laž ima kratke noge, pravi pregovor.

Pojdejo Hrvati v parlament? Vse kaže, da imamo pričakovati v bodočih dneh važne politične dogodke. Kolikor je posneti iz hrvatskih in srbskih listov je dana možnost, da poidejo poslanci hrvatskega bloka v Beograd. Protičeva in Davidovičeva akcija bo, ako se ne zgodi kaj izrednega sigurno uspela. Da je nekaj pričakovati, je dokaz tudi to, da je vladno časopisje — osobito ono Pribečevićeve stranke — zadnje čase silno nervozno. To je umljivo. Kajti, kakor hitro pridejo Hrvati v Beograd, mora Pašić-Pribečevićeva vlada takoj odstopiti. V tem trenutku pa je zapel mrtvaški zvonec slovenskim in hrvatskim demokratom.

»Za počit!« Naše železnice so v popolnem razsulu. Uničil jih je režim. Sedaj pa nagaja potnikom še mraz. Pred par dnevi smo čitali v listih, da je dalo ministrstvo saobračaja nalog, da se morajo vagoni odmah kuriti. Sedaj je vse v najlepšem redu, je razglasilo ministrstvo saobračaja, ukaz je že podpisan. In potniki so dalje zmrazovali. Toda ministrstvo saobračaja ne miruje, ono hoče na vsak način napraviti red. V to svrhu je imenovalo komisijo, ki bo pregledala vse potniške vlake, da se bodo popravile inštalacije za ogrevanje vagonov. Eh, gospodje v Beogradu znajo. Najprej ukaz, potem pridejo na to, da ukaz ne more pomagati, ker manjkajo naprave. Tako pride potem komisija, ki naj konstatira, da so naprave pokvarjene. Nato bo treba še komisije, ki bo ugotovila, da naprav sploh ni. Potem enkrat bodo izvolili komisijo, ki bo študirala, kakšnih naprav je treba. Za njo bodo izbrali komisijo, ki pojde v inozemstvo po naprave. No, potem — za izpremembo — zopet ne bo kredita. — Seveda bo treba imenovati komisijo pri ministrstvu financ, da najde kredit. Za njo bo izvoljena komisija, ki bo dokazala, da radi ravnotežja v budžetu ni mogoče dovoliti najdenega kredita. — Nova komisija seveda bo predlagala kredit za prihodnji budžet. Nato bo padla vlada. Prišel bo novi minister saobračaja, ki bo rekel, da v zadevo ni »upučen«, pa da bo takoj sestavil komisijo, in če bo šlo hitro se bomo vozili leta 1935 v kurjenih vagonih.

#### Svetovni pregled.

##### Poljska.

Volitve in Rusini v Vzhodni Galiciji. O Vzhodni Galiciji smo v »Novi Pravdi« že opetovano pisali. Povedali smo, da ta dežela pravzaprav ne pripada nikomur, da jo pa Poljska vendar skuša dobiti popolnoma v oblast. Poljska ima Vzhodno Galicijo zasedeno in dela ž njo, kakor da bi bila njena. V nedeljo 5. t. m. so se vršile na Poljskem državnozbornske volitve, katerih izid smo javili v zadnji številki našega lista. Za Vzhodno Galicijo bi Polj-

dopoldne, dočim smo ostali odšli zadnji.

Samoobsebi se razume, da navzočnost tolikih oseb v Sv. Križu ni ostala povsem neopažena, vendar nam je gospod opat zagotovil, da se moremo povsem zanesti na molččnost samostanskih stanovalcev, ki so pomagali pri pogrebnih ceremonijah. Vsekakor so si mogli prebivalci Sv. Križa našo navzočnost razlagati pač le z ozirom na smrt Nj. cesarske in kraljeve Visokosti prestolonaslednika Rudolfa, ki je dala pač povod, da se je v Mayerlingu sestala več oseb broječa komisija, ki je bila po končanem uradnem poslu povabljen v samostan, ki je splošno znan radi svoje gostoljubnosti.

Grobokop pa in one osebe, ki so pomagale pri prevozu trupla baronice Večere na pokopališče in pri pogrebu, bodo pač prepričani, da je 30. januarja zvečer ali 31. januarja zjutraj neka dama izvršila blizu Mayerlinga samomor.

Dunaj, dne 1. februarja 1889.

C. kr. policijski komisar Habrda.

ska teh volitev ne imela razpisati, a je to storila kljub temu. Radi tega je protestirala celo angleška vlada. Poljska vlada se za ta protest ni zmenila. Ker torej ni nič pomagalo, so si pomagali Rusini sami. Zapadno rusinski dopisni urad javlja, da se je rusinski narod v Vzhodni Galiciji vzdržal volitev. To je Poljake seveda silno razjezilo. Poljska vlada zatrjuje sedaj svetu, da ni resnična vest, da bi se bili Rusini v Vzhodni Galiciji vzdržali volitev; bilo je celo izvoljenih nekaj rusinskih poslancev. Rusini zopet odgovarjajo, da izvoljeni poslanci, ki jih navaja poljska vlada kot Rusine, niso Rusini in tudi niso bili od Rusinov voljeni, temveč so renegati ali pa podkupljeni Poljaki, ki so jih tudi volili Poljaki sami. Rusini sploh volit niso šli, tudi bi se noben pravi Rusin ne dal voliti v poljski parlament. Nočemo biti sodniki med dvema slovanskima narodoma, toda vendar se nam zdi, da je Poljska le malo preveč zastrupljena od imperialističnega duha.

#### Avstrija.

##### Delitev Avstrije.

Ustanovitev alpske države v zvezi z Italijo. Avstrija ima zopet nove skrbi. Pred nekaj meseci smo poročali, da je potoval avstr. ministrski predsednik dr. Seipel, da reši, kar se rešiti da, v Prago, Berlin in nazadnje v Italijo. V Veroni sta se sešla s takratnim laškim zunanjim ministrom Schanzerjem. Pri tem sestanku je ponudil dr. Seipel Italiji Avstrijo. Avstrija bi se zvezala z Italijo tako, da bi imeli obe skupno carino in enotno denarno veljavo. Ta zveza bi se s časom razširila še bolj in prišlo bi tako daleč, da bi Avstrija in Italija na zunaj nastopali kot enotna država. Ko se je za to stvar zvedelo, je nastal v Evropi precejšen hrup. Proti taki zvezi namreč niso bili samo Avstrijci, temveč tudi ententa. Schanzer je tedaj to ponudbo dr. Seipela odklonil, Seipel pa je na očitke, da je hotel Avstrijo prodati, odgovarjal, da seveda ni mislil na kako zvezo z Italijo, da je storil to samo radi tega, da opozori evropske države na nesrečni položaj Avstrije in tako dobi zanjo potrebno pomoč. To, talo se zagovarja dalje, je tudi dosegel. Društvo narodov v Ženevi je dovolilo Avstriji potrebno posojilo.

Že takrat, ko je bivši laški zunanji minister Schanzer odklonil Seiplovo ponudbo, seveda, ker je vedel, da je to neizvedljivo, so mu to fašisti in laški nacionalisti silno zamerili. Ti bi radi imeli Avstrijo na vsak način.

In komaj so dobili fašisti laško vlado v roke, že so prišli na dan z načrti, ki jasno kažejo, da niso pozabili, da je ponudil enkrat avstrijski ministrski predsednik Avstrijo Italiji. Glavno glasilo laškega ministrskega predsednika Mussolinija, »Popolo d' Italia« je prineslo pretekli teden članek, ki obravnava delitev Avstrije in ki vsebuje v glavnem sledeče:

1. Avstrija po saint-germainski mirovni pogodbi ne more živeti. Predvsem se mora Avstrija osvoboditi vojne odškodnine in razum tega ji mora Italija redno in izdatno pomagati. S to pomočjo pa bi avstrijsko vprašanje ne bilo rešeno, vsaj trajno ne.

2. Avstrija po saint-germainski mirovni pogodbi nima predpogojev, da bi mogla vzdržati večmilijonsko mesto, kakor je Dunaj. Avstrija se mora torej navezati na večje ozemlje, da dobi več svobode za razmah.

3. Ni potrebno, da bi bile vse sedanje avstrijske dežele spojene z Dunajem. Zveze med posameznimi deželami niso take, da bi se moglo razdelitev smatrati kot politično, gospodarsko, kulturno ali čustveno zmoto.

4. Italija ne more dovoliti, da bi se avstrijsko ozemlje, ki meji v Alpah na Italijo, namreč Tirolska, Solnograška in Štajerska (zemljepisje pa znajo Lahi, to se jim mora priznati) spojilo tako, da bi bilo Italiji neprikladno. Italija mora biti radi tega proti spojitvi Avstrije z Nemčijo.

5. Tozadevne avstrijske dežele morajo osnovati posebno državo, ki se mora na zapadu spojit direktno z Italijo. To bi bili bistveni pogoji, da more Trst živeti.

Kakor se vidi, imajo fašisti s svojim Mussolinijem prav dober tek. Zaenkrat bi pogoltnili Avstrijo, potem bi prišlo še kaj drugega na vrsto. Prepričani smo,

da se fašistovske želje ne bodo izpolnile, tudi Mussolini nam izjavlja, da ne misli tako, kakor piše njegov list. Grozdje je pač še prekušan.

Fašisti v seboj vso d. Da so fašisti tudi na Ogrskem, smo že poročali. Sedaj se čuje, da je ogrska vlada razpustila svoje fašistovske organizacije. Poveljnik ogrskih fašistov Stefan Friedrich pa je odgovoril, da fašist. organizacije ni mogoče razpustiti, ker je ni, ogrska fašistovska organizacija je samo duševno občestvo narodno čutečih madžarov. To so tiči, ti Mažari!

Pa tudi na Češkem so se pojavili fašisti. Neki moravski list prinaša program čeških fašistov, v katerem stoji med drugim: 1. Narodni značaj republike mora prodrati v vse uradih in šolah republike. 2. Štediti, kjer je le mogoče, da bo mogoče znižati davke. 3. Skrbeti je, da dobijo delavci delo in odstraniti se morajo vsi vzroki današnje brezposelnosti. 4. Eksistenčni minimum za delavce. 5. Varstvo starih, dela nezmožnih ljudi. 6. Kaznilnice za vse lenuh. Smrtna kazen za vse špijone, veleizdajnike in tatove državne lastnine.

Koliko dajejo ruski boljševiki komunistom v drugih državah za agitacijo? Socijalnodemokratska parlamentarna služba v Berlinu je dobila upogled v računske zaključke komunistične stranke v Nemčiji. Po teh računih je dobila nemška komunistična stranka meseca avgusta t. l. 30 milijonov in septembra t. l. pa 47 in pol milijonov mark podpore od ruskih boljševikov. Kakor je razvidno iz navedenega, ne trpe komunistični voditelji nobenega pomankanja.

#### Romunija.

Romunska delavska politika. V Aradu je izbruhnila stavka, katere se udeležuje 30.000 delavcev. Stavka je nastala iz konfliktov med zvezo kovinarjev in tovarno Astra o priliki obnovitve kolektivne pogodbe. Mesto, da bi vlada posredovala — tovarna Astra proizvaja vagoni — je tovarno militarizirala. Toda sila dandanes niti v Romuniji ne pomaga več. — Sila rodi protisilo in tako je prišlo, namesto do pametnih pogajanj, do nasilne upeljave akordnega dela. Brat z nataknenim bajonetom bi moral stražiti brata ob stružnici. Nadaljna posledica je bila, da je izbruhnila generalna stavka vseh delavcev. Sedaj šele je srečala vlado pamet, da se je začela pogajati z delavci.

#### Italija.

Mussolini o svoji zunanji politiki. Mussolini je govoril v soboto s francoskimi žurnalisti o svoji zunanji politiki. Udeležiti se misli konferenice v Lausanne osebno. Na tej konferenci se bo sklepalo o orientskem, oziroma turškem vprašanju. Proti Turčiji mora nastopiti ententa enotno, da tako zabrani vsako neprijetno iznenađenje. S Francijo bi Mussolini rad živel v prav prijateljskem razmerju. Zato prosi Francoze, da bi ne poskušali s silo raznarodovati onih Italijanov, ki žive v francoskih kolonijah. Francija naj postopa s temi Italijani prijazno, tako si bo lažje pridobila laška srca in duše. Mussolini je prepričan, da se bo v tej točki našel sporazum. (Tu se gre predvsem za Italijane v severnoafriški koloniji Tunis.) Trgovinska pogodba med Francijo in Italijo se mora v kratkem skleniti, in sicer tako, da bosta oba dela zadovoljna. Največ skrbi delajo Mussoliniju prazne laške blagajne. V tem oziru imajo Italijani enako skrb, kakor Francozi. Italija, kakor Francija čakata težko na denar, ki bi ga jima morala plačati Nemčija kot vojno odškodnino. Sedaj nastopi veliko in važno vprašanje, ali bo Nemčija sploh plačala in kdaj. Italija in Francija se morata sporazumeti, kako bosta primorali Nemčijo k plačilu. Ali ji naj lepo prigovarjata in jo prosita, ali pa naj jo prisilita s silo? Mussolini še ne ve, katero pot bo treba izbrati. Vprašanje se bo rešilo skupnim prijateljskim sporazumom.

#### Nemčija.

Odstop vlade. Nemška vlada je odstopila. Z demisijske vlade je postal položaj v Nemčiji silno resen. Ni izključeno, da bo razpuščen tudi parlament in da bodo razpisane nove volitve.

#### Grčija.

Obtoženi ministri. Osem bivših grških ministrov pride pred izredno

vojno sodišče, ker so podpirali kralja Konstantina, ki je zakrivil nesrečo cele države. Vlada se ni brigala za vojaštvo, ki je stradalo ter je podpirala take oficirje, ki niso bili zmožni, zmožne pa je odstranila.

## Poročila z dežele.

Sevnica. V naši tovarni kopit — br. Winkle — se je zadnji čas skrčil obrat in se je na zimo vrglo nad polovico delavstva na ceto. Delavcem se je kratkomalo sporočilo, da ni dela, čeravno vsi dobro vedo, da dela v tej tovarni ne primanjkuje. Narodno-socijalna zveza je že podvzela vse potrebne korake, da prepreči tudi to nakano kapitalistov, ki špekulirajo na račun največjega trpinca — revnega delavca. Upamo, da bodo tudi merodajni krogi preprečili to kapitalistično nakano, da ne bodo podjetniki iz špekulativnih ozirov metali sredi zime na ceto svojih že več let pri podjetju zaposlenih delavcev. Svarimo vodstvo podjetja, naj se z našim delavstvom ne igra, posebno še, ko ve, da je med nami — tujec.

Ptuj. V soboto dne 10. t. m. je priredilo tukajšnje nemško pevsko društvo pevski večer z vstopnino 80 K za osebo. Vdeležba je bila, kakor pri vseh njihovih prireditvah zelo mnogoštevilna. Vdeležili so se je skoraj vsi trgovci in obrtniki, razun Slovencev. Tudi posest Nemcev iz Maribora in Celja ni izostal. Rajali so do pozno v noč, oziroma do rane ure. Proti jutru pa se je dogodil incident. Nekako o polu 6. ure zjutraj je prišel sekvester nemškega »Društvenega doma« g. dr. Š. v spremstvu stražnika, ter dal izprazniti in zakleniti vse prostore. Prav po stari avstrijski metodi. Kaj je hotel s tem doseči, si ne moremo misliti, tem manj, ker nam je dobro znano, da je na letošnjem občnem zboru pustil Nemcem razgrajati in žaliti slovenski jezik, predno se je zganil, in to tistikrat iz JDS politične oportunitete. Ako se Nemcem že dovoli prireditve, ki so jo naznanili s samo nemškimi plakati, če smejo rajati celo noč, naj bi se jih pustilo še v miru zjutraj, da se mirno razidejo. S tako zgagarijo, gospodin mladine, se ne utrjuje državljanom prepričanje o pravičnosti. Društveni dom so si postavili Nemci že pred vojno. Tekom 4 letne sekvesture, bi bil lahko sekvester k 92 društvom — Nemcem pritegnil večje število Slovencev! Zakaj g. dr. Š. še do danes tega niste storili? Društveni dom reprezentira vrednost nekaj milijonov kron. Hočete li ustvariti v Ptuj drugo »Ljubljansko kazino«?

## Za naše viničarje.

Viničarji pozor! — Iz Št. Ilja v Slov. gor. smo prejeli sledeče poročilo, da ondotni gospod župnik na vse mogoče načine zmerja naše člane z brezversko organizacijo. In ker se pritožujejo tudi tovariši iz drugih krajev, da jih gospodarji, ki so pristaši črne anarhije, zmerjajo, vas prosimo, da nam take slučaje nemudoma javite, da bomo tem vročerkvnežem malo ohladili njihove žilice. Za vsaki slučaj je navesti tudi priče, ker »pobožni« ljudje pred sodnijo navadno taje in če treba tudi prisegajo v svoj prilog. — Tovariši viničarji! Vedite, da vam ustava kot najvišji zakon, kateremu se mora pokoriti tudi kralj, vaše stanovske organizacije dovoljuje, da si na podlagi iste zboljšate svoje delavske razmere. — Nadalje se dogaja, da se nekateri gospodarji pritožujejo radi neposlušnosti in surovosti svojih viničarjev, kar je sicer lahko tudi res, da se kak viničar predrzne vzrasti gospodarju čez glavo. — Zato vas opozarjamo, da vam pod nobenimi okolištnimi ni dovoljeno posluževati se surovih izrazov ali kakega drugega nasilja. Kajti mi smo poštena organizacija in absolutno odklanjamo vsako zaščito nečednih ljudi. Kdor noče potpeti in nam vsako gospodarjevo surovost proti viničarju naznaniti, da ga z mirno vestjo pozovemo na odgovor, ta naj gre h kakim drugi organizaciji in naj tam revolucionira. Zato se izogibajte vsake nesposobnosti proti svojim gospodarjem in vsem drugim, ter nam tudi vsako brutalnost drugih do vas naznanite z navedbo prič, da nam bo mogoče uspešno posredovati. — Nadalje se vam naznanja, da dobe revni sloji v ljudski preskrbovalnici v Gosposki ulici št. 20

raznovrstno blago po znatno znižanih cenah. Kdor si želi kaj kupiti, naj si pride v našo pisarno Maribor, Grajski trg št. 1., I. nadstropje po izkaznico. — To pa velja le ako potrebuje blago zase in svoje, ne pa da bi morda z njim trgoval.

Načelstvo strok. org. viničarjev v Mariboru.

## Tedenske novice.

Pisarna centralnega volilnega odbora »Jugoslovanske zajednice« se nahaja v ljubljanskem »Narodnem domu«, pritličje desno. — Tam dobe zaupniki in zastopniki krajevnih volilnih odborov NSS in dr. Ravniharjeve skupine vsak delavnik od 4. do 7. ure vse potrebne informacije. Tam je vlagati vse vloge, ki se tičejo volilne agitacije. — Krajevnim odborom so v pisarni na razpolago volilne tiskovine kakor: vabila na shode itd.

Zaupni sestanek somišljenikov NSS se vrši v soboto 18. novembra ob 8. uri zvečer v gostilni pri »Konjičku«, Ambrožev trg 9. — V torek 21. novembra ob 7. uri zvečer v gostilni Anžič, Hradskega vas. — V soboto 25. novembra ob 8. uri zvečer pa v gostilni Volkar, Poljanska cesta 9.

»Jugoslovanska zajednica« vabi vse somišljenike NSS in pripadnike dr. Ravniharjeve skupine v soboto, 18. t. m., ob osmih zvečer na volilni shodi, ki se bo vršil za kolizejski okraj v gostilni pri Kačiču, Dunajska cesta 58, za Šiško v gostilni pri Anžoku, Vodnikova cesta in za Udmat v gostilni pri Pavšku, Martinova cesta. — Prihodnji teden se vrše sledeči volilni shodi »Jugoslovanske zajednice«: V nedeljo, 19. t. m. za Št. Jakobski okraj ob poludne dopoldne v gostilni pri »Ribiču«, na vogalu Dolenjske in Ižanske ceste, za Trnovo, ob 10. dopoldne v gostilni pri Sokliču, Pred konjušnico; v ponedeljek 20. t. m. ob osmih zvečer za Dvorski okraj v restavraciji »Zlatorog«, Gosposka ulica, za Udmat v gostilni Flegar, Zaloška cesta (nasproti bolnice); v sredo 22. t. m. ob osmih zvečer za Šiško v gostilni Štepic; v petek 24. t. m. za Kolizejski okraj v salonu restavr. pri »Levu«, Gosposvetska cesta, za Šiško v gostilni pri »Križu«, Celovška cesta; v soboto 25. t. m. za Dvorski okraj v gostilni Rupar Tržaška cesta, za Št. Jakobski okraj v gostilni pri Lozarju, Rožna ulica, za Št. Peterški okraj v gostilni pri Zupanciču, Ahacljeva cesta in za Trnovo v gostilni pri Sokliču, Pred konjušnico — povsod ob osmih zvečer; v nedeljo 26. t. m. za Št. Jakobski okraj v gostilni pri Mokarju na Barju, Ižanska cesta (nasproti šole).

Klerikalno-komunistični obupni sestanek. — Za 12. t. m. je sklicala »Zveza delovnega ljudstva« zaupni sestanek somišljenikov za Šišenski okraj v gostilno Reininghaus. Sestanka se je udeležilo v celem 25 mož med katerimi pa je bilo navzočih nad polovico pristašev drugih strank. — Gospodje govorniki so se spet povzpeli za eno stopnjo višje v obrekovanju Jugoslovanske zajednice in Narodno-socijalistične stranke, ker je poldrugo uro trajajoči obupni sestanek bil v glavnem izpopolnjen z neumestnim in neutemeljenim obrekovanjem Jugosl. zajednice in NSS. Predvsem je značilno, da se ni noben govornik, ne Kremžar, ne Moškerc dotaknil niti z eno besedico — jutrovcev. Iz tega se lahko sklepa, da jim Jutrovci niso prav nič nevarni, ali si pa mislijo — podati roke!... — Prerokovanje, kako bo komunistično klerikalna lavina pomendrala svoje nasprotnike, se pa sigurno ne bo uresničilo, kar že vnaprej kažejo njihovi klaveralni sestanki. Radovedni smo tudi kakšnega kalibra bodo njihovi težki topovi, ki bodo bruhali smrdljivo municijo na nasprotnike. Da pa ne bodo mislili, da nismo mi na to pripravljeni, jim povemo toliko, da imamo za to že vse pripravljeno. Izum pa je tak, da se bodo bombe iz njihovih težkih topov nazaj obračale in se razletavale v komunistično-klerikalnem taboru. — Gospodarji so pa tudi skrbni, kar se da posnemati iz zanimanja za »Novo Pravdo«, ki izhaja sedaj dvakrat na teden. Radi bi vedeli, odkod ima NSS toliko denarja. Da si ne bodo preveč belili glav, jim povemo, da so zato poskrbeli somišljeniki NSS že sami ter primaknili potrebna denarna sredstva. Sicer pa, če hoče komunistično-klerikalna Zveza, ki jo naše finance tako skrbe, kaj prispevati za volilni fond NSS, naj to kar stori, naša hvaležnost ji je zagotovljena!

Kdo poseča »jutrovske« shode? — Na vse volilne sestanke, ki so jih do sedaj sklicali »jutrovci«, je »komandiranih« vedno 21

enih in istih oseb. Kadar sta bila na en dan dva sestanka, se je razdelilo še teh 21 ljudi na dva kraja. Ljudstvo ima dobre oči! Zato se pa tudi govori po mestu, da obstoja jutrovska stranka iz celih 21 najetih vojščakov in nekaj — generalov. Če bo pa pri volitvah vrglo vseh 21 naročenih udeležencev demokratičnih shodov svojo kroglico tudi res v I. skrinjico, je zelo, zelo dvomljivo...

**Zaupniško zborovanje »Jugoslovanske zajednice«** se je vršilo 16. t. m. v vseh restavracijskih prostorih »Narodnega doma«. Zborovanje je bilo veličastno, udeležba nepričakovano sijajna, navdušenje za to plemenito, delo, ki ga bo napravila »Jugoslovanska zajednica«, velikansko. — Vse to kaže, da je zmaga »Jugoslovanske zajednice« pri volitvah prav sigurna. Jedesarska klika sploh ne pride v poštev in Žerjav izgine. Nasproti si bosta stali dve fronti: »Jugoslovanska zajednica« in klerikalna zveza delovnega ljudstva, ki jim pravimo jugoslovanski boljševiki. Klerikalnih boljševikov Ljubljancem ne marajo! Zato bo vsak Ljubljane dne 3. decembra oddal svojo kroglico »Jugoslovanski zajednici« — to je v 4., — zadnjo skrinjico. To mora storiti, to je njegova sveta dolžnost.

**Razdor v klerikalnem taboru, v »Zvezi delovnega ljudstva«** — to so naši klerikalni boljševiki — je katastrofalen. Komunisti in socijalni demokratje so se že prepričali, da so bili ogoljufani, speljani na led. Komunistični voditelji so se klerikalcem politično prodali — že vedo zakaj. Za mandate se jim ni šlo, čemur dokaz je to, da so na kandidatni listi na resnih mestih, samo trije komunisti. Dr. Periču pa gre za županstvo in je to kupčijo sklenil ravnotako na lastno pest, brez dovoljenja in proti sklepu svoje stranke — za par mandatov. Tako je! Na ta način pa bi klerikalci dobili vso moč v roke in zavladali nad Ljubljano. Komunistom in socijalnim demokratom se sedaj od-

pirajo oči in javno groze z obračunom s svojimi voditelji ter priiglašajo sami od sebe svoje glasove NSS, ki je v »Jugoslovanski zajednici«. Tako je prav! Do tega spoznanja bodo prišli prav vsi in v najslabšem slučaju volili soc. demokratično listo Bernotove grupe, ki ima 3. skrinjico.

**Dr. Puc na delu!** — Ta gospod »ljubljanski Primorec« izrabi sedaj odkar so ljubljanske volitve razpisane, vsako priliko, da bi se pokazal nad vse »skrbnega« očeta za državne uslužbenke, zlasti za begunce Primorce. Zakaj možakar to dela, je jasno kot beli dan. Kot poslovodeči podpredsednik jedesarske klike, izrablja nesrečo naših ubogih trpinov, za katere je odgovorna demokratično - radikalna vlada in pa njen socijalni minister dr. Žerjav, v agitacijske namene v prilog razbiti jedesariji. To je višek predrznosti in ni čuda, da ljudje take gospode javno in malodane dejansko napadajo. — Dr. Puc nam naj odgovori, kje je bil takrat, ko so se nižjim državnim uslužbencem maksimirale draginske doklade, ko jim je vlada dajala kľofuto za kľofuto, ko so bili nižji državni nameščenci pri tem oškodovani za tisoče in tisoče in trpeli z družinami vred pomanjkanje. Zakaj se ni dr. Puc in kompetentni socijalni minister dr. Žerjav zanimal za one primorske begunce, ki že leta in leta zmrzujejo, bolehalo in umirajo v vagonih? Zakaj jim ni preskrbel primernih stanovanj in magari — novih barak? Imeli ste vedno v rokah vladno moč, a revežev niste poznali! In danes se hlinite!! Zakaj vse to gospodje? Odgovorite nam! — Vsi vaši lepi obrazi napram tem trpinom ne pomagajo nič! Ljudstvo vas kolne, ljudstvo vam žuga, ljudstvo vas bo obrcalo in konečno obsodilo — ta klika naj pogine! — Ne boste dobili kroglice dne 3. decembra od teh trpinov, zato je preskrbljeno! Vsi ti reveži bodo oddali svoj glas »Jugoslovanski zajednici« v 4. skrinjico, ki je zadnja. »Jugoslovanska zajednica«

je nova sila, ki bo pomedla tudi z današnjo nezmožno vlado v Beogradu in dala proletarcu in revežu to, kar mu gre po vseh zakonih — zmožnost do poštenega, človeka vrednega življenja.

**Pragmatike za državne uslužbenke ne bo!** — To smo že ponovno povdarjali. Do volitev bodo obljubljali le enkratno pomoč — dali pa nič! Minister Grega, žalosten bo tvoj konec!

**Denuncijanti!** — »Jutro« denuncira bivšega odgovorn. urednika »Nove Pravde« gosp. Kravosa s podtikavanjem, da ga išče zaradi nekih nepravilnosti neki gospod J. O. in pa da je g. Kravos kljub temu centralni tajnik volilnega odbora »Jugoslovanske zajednice«, kar je zopet dokaz, kako ta revolveržurnal bivše demokratične stranke nesramno laže. — Ugotavljamo, da g. Kravos ni centralni tajnik in tudi ne tam v službi. Kdo je centralni tajnik, jedesarski prav nič ne briga! — Priporočamo jim pa, da pustijo ljudi, ki si služijo kruh z delom svojih rok, že enkrat pri miru, sicer bomo tudi mi pričeli vlačiti gotove ljudi v javnost, jih slačiti in jim odjedati kruh. Saj poznate gospodje svoje firme, ki imajo razne znake njihove čudne preteklosti na grbi. Padejo pa prav lahko tudi vaše višje glave, ker povojnih grešnikov imate veliko in material je pripravljen. Izjavili smo iz vsega početka, da nočemo osebnega boja. To naglašamo še enkrat. Ako bomo pa izzvani, postali bomo brezobzirni in pokalo bo tako v uredništvu »Jutra«, kakor tudi v raznih uradih, zavodih itd.

**V odgovor jutrovskega poštarja na njihove trditve v »Jutru« od 17. t. m.**, da ne skušajo terorizirati tovarišev drugih političnih strank, naj služi zatrdilo, da imamo zato v roki dokaze, s katerimi pridemo pravočasno na dan. Tudi njihove izjave, da je vsakdo protidržaven element, ki ne trobi v njihov jutrovski rog, so odkrit — teror!

**Imenovanje.** — Tovariš Riko Jug, prokurist kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, je bil imenovan za podravatelja na tem zavodu. Čestitamo!

## Gospodarstvo.

Koliko je vredna naša krona?

|                      | ta teden | pr. teden |
|----------------------|----------|-----------|
| 1 švic. frank stane  | 44.80    | 44.80     |
| 1 francoski frank    | 15.80    | 17.10     |
| 1 laška lira         | 11.60    | 10.32     |
| 1 češka krona        | 7.94     | 7.96      |
| 1 nemška marka       | 0.04     | 0.03      |
| 1 poljska marka      | 0.02     | 0.03      |
| 100 avstrijskih kron | 0.36     | 0.33      |
| 1 ogrska krona       | 0.10     | 0.09      |
| 1 romunski lej       | 1.57     | 1.64      |
| 1 dolar              | 244.—    | 244.—     |
| 1 angleški funt      | 1094.—   | 1110.—    |

Vrednost naše krone je bila na curiški borzi skoraj celi teden enaka. Izpremembo veljave naše krone nasproti drugim valutam v predstoječi razpredelnici so povzročile torej izpremembe drugih valut. Francoski frank stalno pada in je njegov padec razviden iz razpredelnice; ta teden je francoski frank za 1.30 K manj vreden, kakor je bil prejšnji teden. Zanimivo je, da se je lira, kljub fašistovskemu prevratu znatno popravila in velja ta teden 1.28 K več, kakor prejšnji teden.

### LISTNICA UPRAVE.

Ker izhaja sedaj list po dvakrat na teden, dobivajo tovariši na deželi sobotno številko šele v ponedeljek, ker je tehnično nemogoče list oddati že v petek na pošto, da bi bil, kot sicer, dostavljen že v soboto.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.  
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Odgovorni urednik:  
Dragotin Kosem, Ljubljana.

Modna trgovina  
**A. Šinković**  
nasl. K. Soss  
Ljubljana • Mestni trg 9.  
Cene zelo zmerne.

**A. LEČNIK**  
juvelir in urar.  
CELJE Glavni trg 4.

**Obvestilo.**  
Obveščam slav. občinstvo, da kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo itd.  
Grem tudi na dom.  
Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nahr. 29.

Ljubljanska kartonažna tovarna  
**J. BONAČ-sin**  
v Ljubljani

izdeluje vsakovrstne kartonažne in papirne embalaže za lekarne, kemične tovarne, špecerijske, kolonije ne, modne in toaletne trgovine, slaščičarne itd.  
Brzjav: Bonač, Ljubljana. Telefon interurban št. 307.

Drva, premog, sadje, krompir, žito, seno in slamo ter druge deželne pridelke  
kupi in prodaja  
**Andrej Oset**  
Maribor  
Aleksandrova cesta številka 57.  
Telefon št. 88.

**SUHE GOBE**  
in kumno kupuje  
**SEVER & KOMP.**  
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Največja izbira  
**različnih pletenin, majic, nogavic, rokavic**  
pri tvrdki  
**A. & E. Skaberné,** Ljubljana  
Mestni trg 10.

Inserati v „NOVI PRAVDI“ imajo velik uspeh!

Na drobno ➡ **ČEVLJI** ➡ Na debelo  
**Aleksander Oblat** centrala Sv. Petra cesta 18 in 20  
Podružnica: NOVI-SAD, Wilsonov trg št. 2.

**Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani** registrov. zadruga z omejeno zavezo  
Marijin trg 8 ob Ljubljanci Podružnica v Murski Soboti  
**obrestuje hranilne vloge na knjižice po 5 1/2% čistih, brez odbitka rentnega in invalidskega davka.**  
Večje vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu se obrestujejo tudi višje po dogovoru.  
Telefon št. 54. Čekovni račun št. 11.323.

**M. Kuštrin**  
Ljubljana.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obrocev iz tovarne „Walter Martiny“. Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obrocev.  
Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2. Telefon št. 588. Brzjavi: Kuštrin Ljubljana.  
Podružnice:  
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470.  
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 133.  
Beograd, Knez Mihajlova ulica št. 3.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

**Tone Malgaj**  
Ljubljana,  
Kolodvorska ulica št. 6.

**IVAN JELAČIN, Ljubljana**  
Uvoz kolonijalne in špecerijske robe  
Trdka ustanovljena leta 1888.  
Solidna in točna postrežba.

**I. KNEZ, Ljubljana**  
Gospodarska cesta št. 3  
trgovina z žitom, deželnimi pridelki in moko. Zaloga istrskega in hrvaškega črnega in rudečega brinja.

**ZALOGA ČEVLJEV**

LASTNEGA  
IZDELKA:

**DRAGOTIN ROGLIČ**  
MARIBOR, KOROŠKA CESTA 19  
KOMISIJSKA ZALOGA PRI BETKI LEŠNIK, GOSPOSKA ULICA 14

**„KARO“**  
VARSTVENA ZNAMKA

LJUBLJANA  
Mestni trg 5.

**O. Bernatović**

trgovina  
**Konfekcijska**